

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum fortitudo sit solum in rebus bellicis? 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

animi dicatur, quæ firmiter retinet voluntatem hominis in bono rationis contra maxima mala: quia qui stat firmus contra maiora, consequens est quod steter firmus contra minora; sed non conuertitur. Et hoc etiam ad rationem virtutis pertinet, ut respiciat vltimum. Maximè autem terribile inter omnia corporalia mala est mors, quæ tollit omnia corporalia bona.

c. 22. p. 2.
7^h à p^{ri}.
10. 1.

Vnde Augustinus * dicit in lib. de moribus Ecclesiæ, quod vinculum corporis, ne concutiatur, atque vexetur labore vel dolore, ne auferatur autem atque perimatur, mortis terrore animam quatit. Et ideo virtus fortitudinis est circa timores periculorum mortis.

Ad primum ergo dicendum, quod fortitudo bene se habet in omnibus aduersis tolerandis: non tamen ex toleratione quorumlibet aduersorum reputatur homo simpliciter fortis: sed solum ex hoc, quod bene tolerat etiam maxima mala. Ex alijs autem dicitur homo fortis secundum quid.

Ad secundum dicendum, quod quia timor ex amore nascitur, quæcumque virtus moderatur amorem aliquorum bonorum, consequens est ut moderetur contrariorum malorum timorem. Sicut liberalitas, quæ moderatur amorem pecuniarum, per consequens etiam moderatur timorem amissionis earum. Et idem apparet in temperantia, & in alijs virtutibus. Sed amare propriam vitam, est naturale. Et ideo oportuit esse specialem virtutem, quæ moderaretur timores mortis.

62 I
inf. q. 124
a. 2. co. 18
q. 141 a.
8 cor. 6
2. d. 44. q.
2. a. 1. ad
3. es 3. d.
33. q. 3.
a. 3. q. 1.
co.

Ad tertium dicendum, quod extremum in virtutibus attenditur secundum excessum rationis rectæ. Et ideo si aliquis maxima pericula subeat secundum rationem, non est virtuti contrarium.

ARTIC. V.

Utrum fortitudo proprie consistat circa pericula mortis, quæ sunt in bello?

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod fortitudo non consistat proprie circa pericula mortis, quæ sunt in bello. Martyres enim præcipue de fortitudi-

tudine commendantur. Sed Martyres non commendantur de rebus bellicis. Ergo fortitudo non proprie consistit circa pericula mortis, quæ sunt in bello.

*l. 1. c. 35
in princ.
60. 1.

¶ 2 Præterea, Ambros. * dicit in libro de Officijs, quod fortitudo diuiditur in res bellicas, & domesticas. Tullius etiam dicit in primo de Officijs, Cum plerique arbitrentur res bellicas maiores esse, quam urbanas, minuenda est hæc opinio. Sed si verè volumus iudicare, multæ res extiterunt urbanæ, maiores clariioresque quàm bellicæ. Sed circa maiora maior fortitudo consistit. Ergo non proprie consistit fortitudo circa mortem quæ in bello est.

6. 12. 10. 5

¶ 3 Præterea, Bella ordinantur ad pacem temporalem reipub. conseruandam. Dicit enim Augustin. 19. * de Ciuit. Dei, quod intentione pacis bella geruntur. Sed pro pace temporali reipub. nõ videtur quod aliquis debeat se periculo mortis exponere, cum talis pax sit multarum lasciuiarum occasio. Ergo videtur quod virtus fortitudinis non consistat circa mortis bellicæ pericula.

c. 6. pat.
ante fin.
c. 9.

SED contra est, quod Philosophus * dicit in tertio Ethicorum, quod maximè est fortitudo circa mortem, quæ est in bello.

art. præc.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est*, Fortitudo confirmat animum hominis contra maxima pericula, quæ sunt pericula mortis. Sed quia fortitudo virtus est, ad cuius rationem pertinet quod semper tendat in bonum, consequens est vt homo pericula mortis non refugiat propter aliquod bonum prosequendum. Pericula autem mortis, quæ sunt ex ægitudine, vel ex tempestate maris, vel ex incurfu latronum, vel si qua alia sunt huiusmodi, non videntur alicui directè imminere ex hoc quod prosequatur aliquod bonum. Sed pericula mortis, quæ sunt in bellicis, directè imminet homini propter aliquod bonum, in quantum videlicet defendit bonum commune per iustum bellum. Potest autem aliquod esse iustum bellum dupliciter, Vno modo generale: sicut cum ali-

quæ

qui decertant in acie. Alio modo particulare: puta cum aliquis iudex, vel etiam priuata persona non recedit à iusto iudicio, timore gladij imminentis, vel cuiuscumque periculi, etiam si sit mortiferum. Pertinet ergo ad fortitudinem firmitatem animi præbere contra pericula mortis, non solum quæ imminet in bello communi, sed etiam quæ imminet in particulari impugnatione, quæ communi nomine bellum dici potest. Et secundum hoc concedendum est, quòd fortitudo propriè est circa pericula mortis, quæ est in bello: sed & circa pericula cuiuscumque alterius mortis, fortis bene se habet: præsertim quia cuiuscumque mortis homo potest periculum subire, propter virtutem: puta, cum aliquis non refugit amico infirmanti obsequi propter timorem mortiferæ infectionis; vel cum non refugit itinerari ad aliquod pium negotium prosequendum propter timorem naufragij, vellastronum.

Ad primum ergo dicendum, quòd Martyres sustinent personales impugnationes propter summum bonum quod est Deus: idè eorum fortitudo præcipuè commendatur. Nec est extra genus fortitudinis, quæ est circa bellica. Vnde dicuntur fortes facti in bello.

Ad secundum dicendum, quòd res domesticæ, vel vrbane distinguuntur contra res bellicas, quæ scilicet pertinent ad bella communia. In ipsis tamen rebus domesticis vel vrbanis possunt imminere pericula mortis ex impugnationibus quibusdam, quæ sunt quædam particularia bella. Et ita etiam circa huiusmodi potest esse propriè dicta fortitudo.

Ad tertium dicendum, quòd pax reipubl. est secundum se bona, nec redditur mala ex hoc quòd aliqui malè ea vtuntur. Nam & multi alij sunt qui benè ea vtuntur; & multo peiora mala per eam prohibentur, scilicet homicidia, sacrilegia, quàm ex ea occasionentur: quæ præcipue pertinent ad vitia carnis.